

KLIENTU KLASIFIKĀCIJAS IEGULDĪJUMU PAKALPOJUMU SNIEGŠANAS JOMĀ POLITIKA

Saturs

1.	Mērķis	1
2.	Izmantotie termini un saīsinājumi, kas tiek lietoti ar mazo vai lielo burtu	1
3.	Pamatprincipi	1
4.	Klienta sākotnējā klasifikācija	2
5.	Klienta statusa piešķiršana/maiņa pēc Klienta pieprasījuma	4
6.	Klienta statusa uzraudzība	5
7.	Klienta piemērotības darījumiem ar FI izvērtēšana	6
8.	Saistītie dokumenti	6

1. Mērķis

- 1.1. *Banka* ir izstrādājusi šo Politiku ar mērķi:
 - 1.1.1. izpildīt LR „Finanšu instrumentu tirgus likuma”, Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2014/65/ES, kā arī Komisijas deleģētās regulas (ES) 2017/565 prasības;
 - 1.1.2. nodrošināt Klientu interešu aizsardzību, nosakot kritērijus Klientu statusu noteikšanai, un definēt Klientu statusu piešķiršanas vispārīgos principus un kārtību.

2. Izmantotie termini un saīsinājumi, kas tiek lietoti ar mazo vai lielo burtu

- 2.1. **Banka** – AS “PNB Banka”.
- 2.2. **Klients** – persona, kurai Banka sniegs Likumā definētos Pakalpojumus saskaņā ar noslēgto pakalpojuma līgumu.
- 2.3. **Likums** – LR „Finanšu instrumentu tirgus likums”.
- 2.4. **Pakalpojumi** – ieguldījumu pakalpojumi un ieguldījumu blakuspakalpojumi Likuma izpratnē.
- 2.5. **FI** – finanšu instrumenti.
- 2.6. **LR** – Latvijas Republika.
- 2.7. **ES** – Eiropas Savienība.
- 2.8. **Profesionāls klients** – Klients, kuram ir attiecīga pieredze, zināšanas un kompetence, lai patstāvīgi pieņemtu ieguldījumu lēmumu un pienācīgi novērtētu riskus, ko viņš uzņemas, un kurš noslēdza ar Banku vienošanos par attiecīgā statusa piešķiršanu.
- 2.9. **Privāts klients** – Klients, kuram tiek piemērots visaugstākais Klientu interešu aizsardzības līmenis un Banka to piešķir gan fiziskām, gan juridiskām personām.
- 2.10. **Rīkojums** – Klienta rīkojums Bankas „Finanšu instrumentu rīkojumu izpildes Politikas” izpratnē.
- 2.11. **Tiesīgais darījumu partneris** – Klients, kurš atbilst šīs Politikas 4.8. un 4.9. punktus noteiktajiem kritērijiem.
- 2.12. Visi pārējie termini, kuri nav definēti šajā Politikā, tiek lietoti atbilstoši to Likumā noteiktajai definīcijai.

3. Pamatprincipi

- 3.1. Šī Politika ir izstrādāta balstoties uz šādiem pamatprincipiem:
 - Bankas normatīvo dokumentu izstrādē tiek ievērotas LR un ES normatīvo aktu prasības,
 - šī Politika ir pieejama Klientiem.
- 3.2. Šī Politika tiek aktualizēta ne retāk kā reizi gadā.

4. Klienta sākotnējā klasifikācija

- 4.1. *Banka Klientam* var piešķirt Privāta klienta, Profesionāla klienta vai Tiesīgā darījuma partnera statusu.
- 4.2. *Banka* piešķir *Klientam* statusu, izvērtējot Klienta Bankai sniegto un arī publiski pieejamo informāciju par Klienta darbību, zināšanām un pieredzi darījumos ar FI, katram FI atsevišķi.
- 4.3. Atkarībā no Klienta statusa *Banka* darījumos ar Klientu un sniedzot tam Pakalpojumus piemēro LR normatīvajos aktos paredzētos Klienta interešu aizsardzības pasākumus.
- 4.4. *Banka* ir tiesīga piemērot *Klientam*, neatkarīgi no tam piešķirtā statusa, augstāka līmeņa aizsardzību attiecībā uz visiem vai dažiem Pakalpojumiem (piem. Tiesīgajam darījumu partnerim var piemērot Profesionāla klienta vai Privāta klienta statusam paredzēto apkalpošanas režīmu un Profesionālam klientam - Privāta klienta statusam paredzēto apkalpošanas režīmu).
- 4.5. Darījumu attiecībās ar *Tiesīgajiem darījumu partneriem* un *Profesionāliem klientiem* *Banka* var nepiemērot atsevišķus Klientu interešu aizsardzības pasākumus, jo Klienti ar šādiem statusiem tiek uzskatīti par tādiem, kuriem ir vajadzīgā pieredze un zināšanas, kuri saprot FI būtību un kuri ir spējīgi finansiāli uzņemt risku par jebkuru zaudējumu, ko viņu noslēgtais darījums var radīt, proti *Banka* neanalizē FI piemērotību un atbilstību, neinformē par saistītajiem riskiem.
- 4.5.1. Darījumu attiecībās ar *Tiesīgo darījumu partneri* *Banka* rīkojas godīgi, taisnīgi un profesionāli un veic godīgu, skaidru un nemaldinošu saziņu, ņemot vērā Tiesīgā darījumu partnera un tā uzņēmējdarbības būtību.
- 4.6. *Banka Klientam* piešķir Klientam Tiesīgā darījuma partnera statusu attiecībā uz šādiem Pakalpojumiem:
- Klienta rīkojumu par darījumiem ar FI pieņemšana un nodošana izpildei,
 - Klienta rīkojumu par darījumiem ar FI izpilde uz Klienta rēķina,
 - darījumu ar FI slēgšana ar Klientu uz Bankas rēķina.
- 4.7. *Banka* piešķir Tiesīgā darījumu partnera statusu, ja tas (tā) ir:
- 1) kredītiestāde;
 - 2) ieguldījumu brokeru sabiedrība;
 - 3) ieguldījumu pārvaldes sabiedrība;
 - 4) apdrošināšanas sabiedrība;
 - 5) pensiju fonds un tā pārvaldes sabiedrības;
 - 6) komercsabiedrība, kas iespējas līgumu, nākotnes līgumu vai atvasināto FI tirgos vai atvasināto FI bāzes aktīva tirgos veic darījumus savā vārdā, kuras vienīgais mērķis ir ierobežot finanšu risku atvasināto FI tirgū, vai kas veic darījumus uz citu šo tirgus dalībnieku rēķina, ko garantē un atbildību par šādu komercsabiedrību noslēgto līgumu izpildes nodrošināšanu uzņemas norēķinu sistēmas dalībnieki attiecīgajā tirgū;
 - 7) persona, kuras pamatdarbība ir darījumu veikšana ar precēm vai atvasinātajiem preču instrumentiem uz pašas rēķina, ja tā neietilpst komercsabiedrību grupā, kuras pamatdarbība ir citu ieguldījumu pakalpojumu vai finanšu pakalpojumu sniegšana;
 - 8) cita finanšu iestāde, kas licencēta un darbību veic saskaņā ar finanšu pakalpojumus regulējošiem ES dalībvalsts vai ārvalsts normatīvajiem aktiem;
 - 9) valsts valdība un cita valsts iestāde, kura pārvalda valsts parādu, centrālā banka un pārnacionāla organizācija.

- 4.8. *Banka* var piemērot Tiesīgā darījuma partnera statusu arī šādām šī punkta apakšpunktos norādītām personām, **iepriekš saņemot šo personu rakstisku piekrišanu**:
- 1) LR vai citā valstī darbībai finanšu tirgū licencētas vai regulētas iestādes:
 - preču dāleri,
 - sabiedrības, kas iespējas līgumu, nākotnes līgumu vai atvasināto FI tirgos vai atvasināto FI bāzes aktīva tirgos veic darījumus savā vārdā, kuru vienīgais mērķis ir ierobežot finanšu risku atvasināto FI tirgū, vai kas veic darījumus uz citu šo tirgus dalībnieku rēķina vai veido tiem cenas, un ko garantē norēķinu sistēmas dalībnieki šajā tirgū, ja atbildību par šādu sabiedrību noslēgto līgumu izpildes nodrošināšanu uzņemas norēķinu sistēmas dalībnieki attiecīgajā tirgū,
 - citas komercsabiedrības, kuru pamatdarbība ir ieguldīšana FI un kuras šādus ieguldījumus veic lielos apmēros;
 - 2) komercsabiedrības, kas atbilst divām no trim zemāk minētām prasībām:
 - pašu kapitāls – ne mazāks kā 2 (*divi*) miljoni *euro*,
 - neto apgrozījums – ne mazāks kā 40 (*četrdesmit*) miljoni *euro*;
 - bilances vērtība – ne mazāka kā 20 (*divdesmit*) miljoni *euro*;
 - 3) valstis, valsts iestādes, kas pārvalda valsts parādu, valstu centrālās bankas, Pasaules Banka, Starptautiskais Valūtas fonds, Eiropas Centrālā banka un citas starptautiskās finanšu institūcijas.
- 4.8.1. Piekrišanu var saņemt attiecībā uz sniedzamajiem ieguldījumu pakalpojumiem kopumā, atsevišķiem ieguldījumu pakalpojumiem vai atsevišķiem darījumiem.
- 4.9. Ja Bankas potenciālais Klients ir līdzvērtīga komercsabiedrība šīs Politikas 4.8. punktā minētajām komercsabiedrībām, kas reģistrēta citā dalībvalstī, *Banka* var piemērot tai Tiesīgā darījumu partnera statusu ievērojot šīs Politikas 4.8. punktā noteikto.
- 4.10. Attiecībā uz šīs Politikas 4.6. punktā neminētiem Pakalpojumiem *Banka* piešķir Profesionāla klienta statusu šīs Politikas 4.7. (8.-9.) punkta apakšpunktos minētajiem Klientiem, kā arī 4.7. (1.-7.) punkta apakšpunktos minētajiem Klientiem, ja tie ir darbībai finanšu tirgū (jebkurā valstī) licencēti un uzraudzīti vai atbilst vismaz vienam no šīs Politikas 4.11.2.- 4.11.6. punktos noteiktajiem kritērijiem.
- 4.11. *Banka* var piešķirt Profesionāla Klienta statusu attiecībā uz visiem vai atsevišķiem Pakalpojumiem, un darījumiem ar FI *Klientam*, kurš ir:
- 4.11.1. LR vai citā valstī darbībai finanšu tirgū licencēta vai regulēta iestāde:
- ieguldījumu fonds un ieguldījumu pārvaldes sabiedrība,
 - alternatīvo ieguldījumu fonds un alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieks, preču dāleris,
 - kredītiestāde,
 - ieguldījumu brokeru sabiedrība,
 - cita licencēta vai regulēta finanšu iestāde,
 - apdrošinātājs,
 - pensiju fonds un pensiju fondu pārvaldnieks,
 - sabiedrība, kas iespējas līgumu, nākotnes līgumu vai atvasināto FI tirgos vai atvasināto FI bāzes aktīva tirgos veic darījumus savā vārdā, kuras vienīgais mērķis ir ierobežot finanšu risku atvasināto FI tirgū, vai kas veic darījumus uz citu šo tirgus dalībnieku rēķina vai veido tiem cenas, un ko garantē norēķinu sistēmas dalībnieki šajā tirgū, ja atbildību par šādas sabiedrības noslēgto līgumu izpildes nodrošināšanu uzņemas norēķinu sistēmas dalībnieki attiecīgajā tirgū,
 - cita komercsabiedrība, kuras pamatdarbība ir ieguldīšana FI un kura šādus ieguldījumus veic lielos apmēros;
- 4.11.2. komercsabiedrība, kura atbilst vismaz divām no minētajām trim prasībām:
- 1) pašu kapitāls - ne mazāks kā 2 (*divi*) miljoni *euro*;

- 2) neto apgrozījums - ne mazāks kā 40 (*četrdesmit*) miljoni *euro*;
 - 3) bilances vērtība - ne mazāka kā 20 (*divdesmit*) miljoni *euro*;
- 4.11.3. valstis, valsts iestādes, kas pārvalda valsts parādu, valstu centrālās bankas, Pasaules Banka, Starptautiskais Valūtas fonds, Eiropas Centrālā banka un citas starptautiskās finanšu institūcijas;
 - 4.11.4. cita komercsabiedrība, kuras pamatdarbība ir ieguldīšana FI, t.sk. kas nodarbojas ar finanšu aktīvu vērtspapīrizēšanu vai citu darījumu finansēšanu, un kura šādus ieguldījumus veic lielos apmēros;
 - 4.11.5. persona, kura citā valstī atzīta par Profesionālu klientu saskaņā ar procedūru, kas līdzvērtīga Likumā noteiktajai.
- 4.12. *Klientiem*, kuri neatbilst šīs Politikas 4.6. – 4.11. punktos norādītajiem kritērijiem, tiek piešķirts Privāta klienta statuss.
 - 4.13. Pirms Pakalpojumu sniegšanas uzsākšanas *Banka* informē *Klientu* par viņam piešķirto statusu.
 - 4.14. Ja pēc Pakalpojumu sniegšanas uzsākšanas *Banka* konstatē, ka *Klients* atbilst šīs Politikas 4.6. – 4.11. punktos norādītajiem kritērijiem, *Banka* var iniciēt Klienta statusa maiņu attiecībā uz visiem vai atsevišķiem Pakalpojumiem un darījumiem ar FI.
 - 4.15. *Banka* ir tiesīga piešķirt *Klientam* atsevišķus statusus attiecībā uz dažādiem sniedzamajiem Pakalpojumiem, kā arī attiecībā uz atsevišķiem darījumiem vai darījumu veidiem.

5. Klienta statusa piešķiršana/mainība pēc Klienta pieprasījuma

- 5.1. Jebkuram *Klientam* ir tiesības pieprasīt *Bankai* piešķirt tam/mainīt tā statusu attiecībā uz Pakalpojumiem, kurus *Banka* sniedz *Klientam*.
- 5.2. *Privātam klientam* ir tiesības pieprasīt *Bankai* piešķirt tam Profesionāla klienta statusu, ja *Klients* atbilst vismaz diviem no šādiem kritērijiem:
 - 5.2.1. Klients ir veicis būtiska apmēra darījumus ar FI, par kuru veikšanu Klients lēmumus pieņēmis patstāvīgi, veicot vismaz 10 (*desmit*) šādus darījumus ar FI ceturksnī iepriekšējo četrus ceturkšņus laikā:
 - darījumi ar akcijām vai ieguldījumu fondiem, kur viena darījuma summa sasniedza vismaz 50 000 (*piecdesmit tūkstoši*) *euro* (vai ekvivalents citā valūtā),
 - darījumi ar uzņēmumu vai valsts obligācijām, kur viena darījuma summa sasniedza vismaz 200 000 (*divi simti tūkstoši*) *euro* (vai ekvivalents citā valūtā),
 - darījumi ar atvasinātiem instrumentiem, kur viena darījuma summa sasniedza vismaz 1 000 000 (*viens miljons*) *euro* (vai ekvivalents citā valūtā),
 - valūtas maržinālās tirdzniecības darījumi, kur viena darījuma summa sasniedza vismaz 1 000 000 (*viens miljons*) *euro* (vai ekvivalents citā valūtā);
 - 5.2.2. Klienta FI portfeļa vērtība, kas aptver finanšu līdzekļus un FI, pārsniedz 500 000 (*pieci simti tūkstoši*) *euro*;
 - 5.2.3. Klientam ir vismaz vienu gadu ilga pieredze finanšu sektorā amatā, kurā nepieciešamas zināšanas attiecībā uz darījumiem un pakalpojumiem finanšu tirgos, ko Klients plāno veikt vai saņemt kā Profesionāls klients.
- 5.2.3.1. Amati, kurus *Banka* uzskata par saistītiem ar finanšu sektoru ir šādi:
 - brokeris/dīleris/treideris,
 - portfeļa vai ieguldījuma fonda pārvaldnieks, investīciju stratēģis,
 - finanšu tirgus analītiķis,
 - ieguldījumu konsultants,
 - ieguldījumu pakalpojumu sniegšanas uzraudzības eksperts,
 - cits amats, kura ietvaros veicamie pienākumi pēc būtības atbilst iepriekš minēto amatu ietvaros veicamajiem pienākumiem.

- 5.3. Ja *Privāts klients* lūdz piešķirt tam Profesionāla klienta statusu, pamatojoties uz to, ka šāds *Klients* atbilst vismaz diviem no šīs Politikas 5.2.1.-5.2.3. punktos norādītajiem kritērijiem, *Banka* pirms Profesionālā klienta statusa piešķiršanas pieprasa no Klienta:
- 5.3.1. kā pamatojumu šīs Politikas 5.2.1.punktā norādītajam kritērijam – Klienta konta izrakstus no kredītiestādes/brokeru kompānijas par attiecīgā Klienta FI konta apgrozījumu periodā, kas nav mazāks kā 1 (*viens*) gads. Šādu izrakstu *Klients* iesniedz attiecībā uz visiem FI veidiem, uz kuriem *Klients* vēlas, lai viņam tiktu piešķirts Profesionāla klienta statuss;
- 5.3.2. kā pamatojumu šīs Politikas 5.2.2.punktā norādītajam kritērijam – Klienta konta izrakstu no kredītiestādes/investīciju kompānijas, kurā norādīta FI portfeļa vērtība;
- 5.3.3. Klienta/Klienta likumiskā pārstāvja darba/nodarbošanās pieredzes aprakstu, kurā norādīti Klienta/Klienta likumiskā pārstāvja ieņemamie amati, darba vietas, darba laiks noteiktā amatā un darba pienākumi.
- 5.4. Pamatojoties uz Klienta rakstveida „iesniegumu par Profesionāla klienta statusa piešķiršanu/mainīgu” un Bankas normatīvajos dokumentos noteiktā kārtībā izvērtējot Klienta pieredzi, zināšanas un darbības raksturojumu, tostarp nepieciešamības gadījumā, pamatojoties uz šīs Politikas 5.3.punktā norādītajiem dokumentiem un informāciju, kas saņemta no Klienta, *Banka* izvērtē iespēju piešķirt Klientam Profesionālā klienta statusu.
- 5.4.1. Pirms Profesionāla klienta statusa piešķiršanas Privātam klientam *Banka* rakstveidā brīdina *Klientu* par ieguldītāja aizsardzības tiesībām, ko tas var zaudēt esot Profesionāla klienta statusā, un *Klients* paraksta apliecinājumu, ka brīdinājumu ir saņēmis un *Klients* apzinās šādu tiesību zaudēšanas sekas.
- 5.5. Piešķirot Klientam/mainot Klienta statusu *Banka* noslēdz ar *Klientu* attiecīgu rakstveida „Vienošanos par Profesionāla klienta statusa piešķiršanu”, izņemot, ja Klientam tiek piešķirts Privāta klienta statuss attiecībā uz visiem Pakalpojumiem, un darījumiem ar FI.
- 5.6. *Bankai* ir tiesības atteikt mainīt Klienta statusu uz zemāka aizsardzības līmeņa statusu, ja *Banka* konstatē, ka Klienta zināšanas, pieredze, resursu apmērs vai citi *Klientu* raksturojošie faktori neatbilst tā pieprasītajam statusam.
- 5.7. Ja *Klientam*, kurš vēlas iegūt Profesionāla klienta statusu, nav zināšanu un pieredzes attiecībā uz noteiktiem FI, tad attiecībā uz šādiem FI *Banka* piešķir Klientam Privāta klienta statusu, bet darījumu ar šādu FI piemērotība Klientam tiek noteikta atkarībā no Klienta anketā *Bankai* sniegtajiem datiem par zināšanām un pieredzi.
- 5.8. Ja *Tiesīgais darījumu partneris* pieprasa *Bankai* mainīt tam piešķirto statusu, bet tieši nenorāda, kādu statusu tas vēlas, lai tam piešķir, *Banka* var piešķirt tam Profesionāla klienta statusu.

6. Klienta statusa uzraudzība

- 6.1. *Klientiem* ir pienākums informēt *Banku* par jebkuriem faktiem un izmaiņām iepriekš sniegtajā informācijā, kas var ietekmēt Klienta statusu.
- 6.2. Ja *Banka* konstatē, ka *Klients* vairs neatbilst LR normatīvajos aktos un šajā Politikā noteiktajiem Profesionāla klienta vai Tiesīgā darījumu partnera statusa kritērijiem, tā pieņem lēmumu par šāda statusa atsaukšanu un rakstveidā informē par to *Klientu*. Šajā gadījumā *Banka* var piemērot *Klientam* tādu statusu, kas *Klientam* paredz lielāku aizsardzību, proti, mainīt Tiesīgā darījumu partnera statusu uz Profesionālā klienta vai Privātā klienta statusu vai Profesionālā klienta statusu uz Privātā klienta statusu.

7. Klienta piemērotības darījumiem ar FI izvērtēšana

- 7.1. Likumā noteiktajos gadījumos *Banka* izvērtē Klienta vai tā likumiskā pārstāvja zināšanu un pieredzes pietiekamību, lai izprastu attiecīgo darījumu ar FI riskus, un brīdina *Klientu* vai tā *likumisko pārstāvi* gadījumos, kad pēc Bankas viedokļa pieteiktais darījums Klientam vai tā likumiskajam pārstāvim nav piemērots, ievērojot šādus nosacījumus:
- 7.1.1. ja *Klients* ir lūdzis *Banku* neizteikt brīdinājumu par Rīkojumu un darījumu ar FI piemērotību Klientam, *Banka* turpmāk vairs neizsaka šādu brīdinājumu;
- 7.1.2. ja *Klientam* tiek piešķirta pieeja elektroniskajām tirdzniecības sistēmām un Rīkojumu iesniegšana notiek šajās sistēmās, brīdinājums *Klientam* tiek izteikts Bankas automatizētajā sistēmā „PNB Internetbaka”, paziņojot *Klientam* attiecīgās elektroniskās tirdzniecības sistēmas pieejas datus/parametrus;
- 7.1.3. ja *Klients*, pēc brīdinājuma izteikšanas vēlas turpināt Rīkojuma iesniegšanu, ko *Banka* uzskata par Klientam vai tā likumiskajam pārstāvim nepiemērotu, *Banka* informē *Klientu* un tā likumisko pārstāvi, ka šajā gadījumā *Klients* tiek pakļauts riskiem, kuru pienācīgai izvērtēšanai, kontrolei un samazināšanai Klientam vai tā likumiskajam pārstāvim nav pietiekamu zināšanu un pieredzes, un *Banka* šajā gadījumā nav atbildīga par sekām (iespējamajiem zaudējumiem), kuras var izraisīt šāda Rīkojuma izpilde;
- 7.1.4. *Banka*, pamatojoties uz tai pieejamo informāciju par Klienta veiktajiem darījumiem ar FI, turpmāk (bet ne ātrāk kā pēc 3 (*trīs*) mēnešiem no pirmā darījuma veikšanas) var uzskatīt, ka šie FI Klientam ir piemēroti, informējot par to *Klientu* Bankas automatizētajā sistēmā „PNB Internetbanka”.
- 7.2. Ja *Klients* atsakās sniegt *Bankai* tās pieprasīto informāciju, sniedz to nepilnīgi, neprecīzi vai neinformē *Banku* par izmaiņām iepriekš sniegtajā informācijā, *Banka* nav atbildīga par to, ka nevar izvērtēt vai nevar precīzi izvērtēt Klienta vai tā likumiskā pārstāvja zināšanu un pieredzes pietiekamību, lai saprastu ar iesniegto Rīkojumu saistītos riskus, un nevar brīdināt *Klientu* vai tā likumisko pārstāvi par gadījumiem, kad pieteiktais darījums ir nepiemērots, kā arī nevar izvērtēt, vai šāds darījums atbilst Klienta ieguldījumu mērķiem un vai *Klients* ir spējīgs finansiāli uzņemt zaudējumus, ko varētu radīt šāda darbība.

8. Saistītie dokumenti

- 8.1. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/65/ES.
- 8.2. Komisijas Deleģētā Regula (ES) Nr. 2017/565.
- 8.3. Latvijas Republikas „Finanšu instrumentu tirgus likums”.
- 8.4. Bankas „Vienošanās par Profesionālā klienta statusa piešķiršanu” (MX/05/01314).
- 8.5. Bankas „Iesniegums par Profesionāla klienta statusa piešķiršanu/maiņu” (MX/05/01987).

* * *